

DE TRAM

Katholiek Werkmansblad van Sint-Truiden

VERSCIJNENDE DES ZATERDAGS 'S AVONDS

ABONNEMENTSPRIJS : 2,50 fr. per jaar ; 1,50 per half jaar, voorop betaalbaar.
Men Schrijft in bij den Eigenaar-Uitgever Jos. LEENEN, Hamelstraat, 13, Sint-Truiden en op de postkantoren.

Artikelen en mededeelingen vrachtfrij te zenden, vóór Woensdag avond, aan de Redactie van *De Tram*, Hamelstraat, 13, te Sint-Truiden.
Aankondigingen worden aanvaard tot Vrijdags 's av.

AANKONDIGINGEN : 15 c. den drukregel. RECLAMEN : 25 c. Lange of dikwijls te herhalenannoncen, per accord. Affiches, enz., gedrukt bij den uitgever dezes blads, worden kosteloos als annonce ingelascht.

Recht en plicht.

Er is in den laatste tijd heel wat geschreven over het recht van den werkman.

De democratie schijnt voor sommigen de alleenzaligmakende leer te zijn geworden en steeds treden nieuwe apostelen op, om, de eene al heftiger dan de andere, propaganda voor deze leer te maken en daardoor de maatschappelijke orde, zooals die eeuwenlang bestaan heeft, tot op hare grondvesten te schokken.

Wij willen gaarne gelooven, dat die mannen de beste bedoelingen hebben, dat zij hierin geheel te goeder trouw handelen, dat zij inderdaad de katholieke zaak meenen te dienen en het ernstig voor hebben met de verbetering der maatschappij. Dit alles aangenomen komt ons echter onwillekeurig de vraag in de gedachten, of velen der strijders de zaak wel grondig beschouwen, en of er niet al te onvoorzichtig wordt omgesprongen met het veroordeelen van geheele klassen van menschen die ontegenzeggelijk veel goeds gedaan hebben en nog doen?

Het sociale vraagstuk is meer een godsdienstig dan een economisch vraagstuk. De oplossing daarvan ligt daarom niet uitsluitend in het tijdelijk welzijn van den werkman, maar in de algeheele zedelijke verbetering van den mensch. Als Leo XIII de tusschenkomst inroept van de openbare macht en van bijzondere personen, in het belang van den werkenden stand, dan verklaart hij uitdrukkelijk dat alle pogingen ertoe vruchteloos zullen blijken zonder hulp en medewerking van de Kerk. Het onmiddellijk doel der Kerk is wel niet het stoffelijk welzijn harer leden, maar, omdat in de gestelde orde het geluk van den mensch afhangt van de onderhouding van Gods geboden. Zoo is ook zonder Haar, die de bewaarder is der heilige Wet, geen duurzame vrede mogelijk. In de miskenning van Gods rechten, in de overtreding onzer verplichtingen ligt de oorzaak van ons verval, de grond der sociale kwestie. Armen en rijken zijn beiden van den waren weg afgeweken, beiden hebben hunne rechten overschreden en hunne plichten vergeten. Het is daarom gevaarlijk zoo hard te roepen over het recht van de eenen zonder te spreken van de verplichtingen van de anderen.

En is er geene overdrijving in de klachten tegen geheele klassen van menschen?

Zeker, er bestaan misstanden, er worden werklieden verdrukt en uitgezogen, er zijn patroons, die de rechtvaardigheid uit het oog verliezen en aan hunne ondergeschikten niet het menschwaardig bestaan verzekeren,

waarop zij, naar de leer des heiligen Vaders, in ruil voor hunnen arbeid, aanspraak mogen maken; maar die betreurenswaardige toestanden zijn toch niet algemeen. Er zijn duizenden en duizenden patroons, die méér dan rechtvaardig zijn, die de liefde beoefenen, welke veel hooger staat.

En wat goeds mag men verwachten van eenen oorlog op leven en dood tusschen de werkende en de wetgevende klas? Zou waarlijk van zulk een strijd, zóó fel, zóó verbitterd, tusschen twee machten, die naast, niet tegenover elkander behooren te staan, het heil mogen verwacht worden? Haat en vijandschap hebben nooit vrede gesticht, en door het overwicht van het aantal zou misschien eene tijdelijke overwinning te behalen, maar zeker geene duurzaam goede verstandhouding te verkrijgen zijn.

Door schoonschijnende theorieën en redevoeringen wordt de wereld niet gered, de sociale kwestie geene schrede nader tot hare oplossing gebracht; daartoe zijn daden noodig, daden van verzoening, van offering in de erkenning van wederzijdsche rechten en in de vervulling van wederzijdsche plichten.

Eene bedroevende statistiek.

De *Moniteur* heeft een dezer dagen den tegenwoordigen middelprijs afgekondigd van het koren en de tarwe op de belangrijkste markten van België. Volgens deze officieele statistiek is de middelprijs voor het koren 12.48 fr. en voor de tarwe 15.47 fr. per 100 kilogramms. Er wordt op den prijs der voorgaande week eene vermindering bestatigd van 54 centimen voor het koren en 64 centimen voor de tarwe. De middelprijs per hectoliter is 9.11 fr. voor het koren en 12.22 fr. voor de tarwe. De laagste prijzen waren voor het koren 11.25 fr. en voor de tarwe 13.25 fr. per 100 kilogrammen, terwijl de hoogste prijzen 14.52 fr. en 19.50 fr. geweest zijn.

Welnu, wij aarzelen niet het te zeggen, ziedaar eene bedroevende statistiek, die het Staatsbestuur moest aanzetten om de belangen van den landbouw voor goed en op afdoende wijze in handen te nemen.

De hierboven aangeduide prijzen zijn inderdaad verre van bevredigend te wezen en moeten noodzakelijk het steeds toenemend verval van den landbouw voor gevolg hebben.

Zij zijn derwijze buiten verhouding dat de landbouwer, in plaats van een billijk loon voor zijnen ruwen arbeid te bekomen, en hooge pachten te kunnen opbrengen, ter-

nauwernood genoeg verdient om in zijn nederig bestaan te voorzien.

Dit is ontegenzeggelijk waar, en het Gouvernement zou wijs en vaderlandslievend handelen met alle mogelijke middelen tot heropbeuring van den landbouw in 't werk te stellen.

Lichtstralen.

Wie weet hoe het met haar zal affloopen: zij gaat trouwen, maar zal haar gebakken appelkens vóór gegeten hebben en haar wittebrood erbij, sprak vergramde Valerius.

— Vriend, gij kunt gelijk en geen gelijk hebben, maar ik weet door ondervinding dat het vroeg of laat met allen, die de gelegenheid vinden, er eens van komt.

— Wat!... gij doet mij uit mijn vel springen: mijne dochter met eenen pronker!

— Luister eens, vriend: de eenen *vliegen*, sommigen *sukkelen*, anderen *springen*, eenigen *treden* het huwelijksbootje in, ieder op zijne manier; maar toch de groote menigte maakt er plaats te krijgen... en allen zeilen... Gij zijt ook gehuwd, mijn brave Valerius, het was uwe planeet, zei grootmoeder zaliger.

— Ja, doch had ik vooraf geweten wat ik ontmoet heb, gezwoegd, gewerkt en geslaafd...

— Zou men u misschien bij uitzondering van den dag uws echt in een aardich paradijt hebben moeten op een donsen bed leggen, om telkenmale bij uwe ontwaking al te vinden wat het hartje lust?

— Houd mij niet voor den aap, het oogenblik om te schertsen is slecht gekozen.

— Stil, Valerius, wij zullen er toch geraken: alles hangt af van de keus: zijt gij nu tevreden?

— Dat is het, wat ik wil besluiten.

— Hoe oud is uwe dochter?

— Vier en twintig jaar.

— Dan is zij waarlijk precies geen kind meer: ongelukkig is er, gelijk gij beweert, geen overleg. Het huwelijkt wordt hedendaags aanzien als eene loterij: de kornetjes pakken omtrent — het belge U niet, lieve dochterkens — het nummer dat zich aanbiedt.

Zij, die in het bootje *vliegen*, zijn degenen, welke zeggen: als ik maar eenen man heb; die erin *sukkelen*, zijn die, welke niet meer anders kunnen; zij, die erin *springen*, zijn de zotfinnekens, welke na lang loopen en keitsen toch eindelijk eenen met de slippers vatten, doch weinigen *treden* er slechts in, na rijpe overwe-

FEUILLETON VAN DE TRAM. 13

SUS & TREES SCHEERSLIEP
VANDAAG
Mijnheer en Mevrouw Vanbergen
DOOR ZAGEMANS(1)
TWEDE DEEL.

V.

Wie weet wat er gebeurt, of 't daglicht lacht of treurt.

Cabinet du roi. — Zijne Majesteit de Koning nam met genoegen het peterschap van onzen zevenden zoon aan, en telde, in den brief aan den Burgemeester, nog eene som van honderd vijftig frank, welke Sus echter weigerde aan te nemen, zeggende op zijne manier: ik heb het geld van den Koning niet vandoen. Mijne handen zijn mijn brood waard.

Het was de tweede Kerstdag; sterke vries uit eene heldere blauwe lucht; de zon glinsterde scherp op de besneeuwde takken der ontlooverde boomen, en de sneeuw krikkelde onder de klompen der boeren huiswaarts gaande na de Hoogmis van tien ure. Daar hing of spookte iets onrustbarend, een naar gewoel in de lucht, als ware zij nog eens zoo blauw. Men mag niet bijgeloovig zijn, maar eene zwarte raaf vloog driemaal kruiswaarts over de vorst der pastorie, driemaal kruiswaarts over de vorst van de kerk, fladderde driemaal om het kruis van den toren, en verdween dan achter de hooge toppen der Italiaansche populieren. Twee der bijzonderste zangregisters van het orgel, de *prestant* en de *bourdon*, ratelden en bromden zonder toon; de krikken van het

(1) Eigendom des Schrijvers. — Verboden over te nemen.

wierooksvat sprongen de misdienaars in het gelaat, de lamp van het koor kraakte in hare wiek als trok deze water, en eene groote schuit plaksel van het gewelf plofte en stofte op de arduinen tichels en wierp hare sprankel tot op de communiebank.

De goede tachtigjarige Pastoor kwam, na de Hoogmis, de pastorie in en zeide: Cathrien, ik bevind mij niet ten beste, en zich aan de tafel nederzettende bij zijne gewone tas koffie: Neen, sprak hij, ik zal geene koffie drinken; deze Hoogmis heeft mij zeer vermoeid; haal mij een glas water en pers er een weinig citroensap in.

Cathrien, het water met citroensap neerzettend. — Gij ziet er mij een weinig bleekjes uit; ik zou wachten tot na middag om het kind te doopen.

— Neen, dat kan niet zijn, 't is zoo besteld; maar geef mij een klontje suiker met een druppel hofman op. — En na dit klontje genomen te hebben ademde hij met vollen boezem, en zei: Och! dat doet mij goed, nu ga ik naar den doop.

En het banpier voorop en de wijze-vrouw, onder eenen langen tullen sluier doorschenden van rooden zwilg, droeg den doopeling op hare armen tusschen den Heer Burgemeester, peter, en de Juffrouw, stichtster der Gilde, meter. De Heer Pastoor kwam uit de sacristij, gevolgd van den koster, stram toegenaderd. En als hij, naar kerkplechtigheid, gevraagd had: Leopoldus, wat verlangt gij, streek de vaanderij der Gilde het banpier over den doopeling, röffelden de trommels aan den ingang der deur, braken wel twintig geweerschoten los en speelde de Harmonie de nationale *Brabançonne*.

Het was in Lulheide het gebruik, tot de laatste plechtigheid van den doop, het kind, de vlammeende kaars op den boezem, en vast gehouden door peter en meter, op het altaar van Onze-Lieve-Vrouw naar te leggen en te verwelkomen, het leven der aarde met belofte van het leven des Hemels. Maar een allerliefste Kindje Jesus, in een wisschen korfje, lag daar op een weinig krikkelend stroo tusschen de Moeder des Heeren en den heiligen Joseph en de herderkens, omzet van meer dan vijfzig poppelende kaarslichtjes. Er bleef juist ternauwernood nog plaats

genoeg over om den doopeling aan de voeten van het Kindje Jesus naar te vlieën. Naast hem stonden, de hand aan de gewijde kaars, de peter, de meter en de ouderling van Pastoor, een allerliefste en aandoenlijk tafereel! Zoo onthaalt het Geloof den pasgeboren mensch! en het eerste woord dat het hem toespreekt is: Bemijn God bovenal en uwen evennaaste gelijk u zelve. Dat is wat anders dan de vrijgeesterij van het socialisme. Het is eender wat de doopeling is, 's graven- of bedelaarskind: één God, Vader van allen, één doopsel, ééne kerk, één biechtstoel, één predikstoel, ééne communiebank en één gebod van te beminnen God en den medemenschen.

De oude, eerbiedwaardige grijsaard sprak dan deze kleine redevoering uit: ik heb met dankbare liefde het kind van Sus Scheersliep gedoopt, zijn vader heeft mij en Cathrien het leven, met gevaar van zijn leven gered. De lieve doopeling zal mij nooit zien noch kennen. Eer hij met zijn eerste lachjes vader en moeder bejagent, heb ik den langen slaap van het kerkhof begonnen. God geye hem en zijnen doorluchtigen peter en meter de grootste som van heil op het leven der aarde in staat is op te brengen. Ik heb in 1830 het Vaderlandsch kanon van Kermpst gehoord, bij de geboorte van onze dierbare en vaderlandsche onafhankelijkheid. Ik hoorde insgelijks het kanon, het feestige kanon des jubileums van Leopold I, mogen onze huidige Leopold en Zijne Doorluchtige koninklijke familie nog eeuwen en eeuwen lang jubileum op jubileum vieren. Bij deze woorden verbleekt zijn gelaat als een ammelen, roept hij, de hand op den doopeling leggende: De dood grenst aan het leven, het leven grenst aan de dood. Vader, in uwe handen beveel ik mijnen geest, en zakt hij neer en sterft, op het altaar van Kerstmis, aan de voeten van het Kindeken Jesus en van Leopold, zijnen doopeling. De groote slagader was hem gesprongen, en peter en meter dragen, eilaas, zijn lijk op hunne armen naar de sacristij.

Het misbaar der goede Cathrien, veertig jaren lang zijne getrouwe en verkleefde dienstmeid, was niet te beschrijven. Ook Sus, gevoelig aan onheil, stond daar als van den bliksem geslagen. Maar onmiddellijk weer bewust, loopt hij eenen zetel halen, waarin hij en Cathrien het

houtskolen

RK

ging, en dat zijn de wijzen, welke wikken en wegen, niet volgens het menschelijk getater, maar volgens de voorschriften van onzen heiligen godsdienst, en zeker, indien er gelukkige huwelijken zijn, dan is het onder deze laatsten dat men ze aantreft. Bij de anderen gaat het meestendeels goed zoolang de speelman op 't dak zit; edoch later *hikkak* van hier en *hikkak* van daar; niettemin is de zaak verbruid. Aan wie de fout? Zulks weten zij soms zelve niet... Nochtans is het veelal, omdat het christelijk gevoel hunne daden en betrekkingen niet bestiert.

— Dat alles is onwederlegelijk; maar mijn meisje komt van een werkmans voert en met een werkmans zal zij, hoop ik, altijd brood hebben.

— Gij moet haar dat vaderlijk doen begrijpen; want dien zij in 't oog heeft, is onder geen opzicht de ware vogel. Het duurde niet lang of hij verbitterde haar leven. Zoo mag het niet wezen: oprecht deugdzaam echteelingen, mijn goede Valerius, trachten elkander te blijven hoogschatten, verdragen met geduld en onderwerping hunne wederzijdsche kleine gebreken; want, vrouw of man, wie heeft er gene?

't Is met den mensch alzoo gesteld:
Hoe rijk, hoe wijs, hoe grootte held,
Wat dat er is of komen zal,
Eenieder heeft zijn eigen mal,
Eenieder heeft een stil gebrek,
Eenieder heeft zijn eigen gek.

P. N. P.

De klachten der werklieden.

I.

Iedereen hedendaags klaagt: de handelaars, de nijveraars, de pachters, de boeren, zelfs de heeren. Niemand schijnt met zijn lot tevreden. De handel, de nijverheid gaan slecht, roepen de eenen, de boerenstand is bedorven, de granen gelden niet, de gronden zijn te zeer belast, de pachters te hoog, klagen de anderen, terwijl de heeren al evenzeer klagen dat zij de pachters moeten verminderen en dan nog slecht betaald worden. Alleman klaagt en bovenal de werkmans. Eenige werklieden klagen over hunnen toestand. Zij zijn arm, zij moeten meer, de rijken minder hebben. Dit is het stelsel der socialisten. Anderen klagen over hun dagloon dat te gering is, ingezien de groote winst, die de nijveraars uit hunnen arbeid trekken. Dit zijn hiergeene enkele klachten meer, daar zij vergezeld zijn met bedreigingen die soms overgaan tot aanslagen op den eigendom, tot moorden en branden.

Wat dunkt u, lezers, zijn die klachten gegrond? Ongetwijfeld neen. Volgens het plan der goddelijke Voorzienigheid moeten en zullen er altijd rijken en armen zijn. Doch beiden kunnen even gelukkig zijn. Noch armoede, noch rijkdom kunnen, in zich beschouwd, gelukkig maken. Armen en rijken zijn vóór God gelijk. Hunne werken alleen neemt Hij in aandacht. Het glas water van den arme aan den dorstige gegeven, is Hem zoo aangenaam als het goud van den rijke. Rijk zijn is dan niet noodig om te kunnen gelukkig zijn. 't Moet voor iedereen genoeg zijn, dat hij deftig kan leven volgens zijnen stand: de heer als heer, de burger als burger, de werkmans als werkmans. Dat wil niet zeggen, dat de arme werkmans zich zoo met zijn lot moet tevreden stellen, dat hij niet mag werken om tot eenen beteren toestand te komen, zelfs om rijk te worden. Integendeel, hij mag en kan deftige burger, ja, ook groote heer worden; doch slechts door het gebruik van rechtvaardige middelen, als deugd, arbeid, spaarzaamheid, enz. Misluikt hij in zijne pogingen, zoo moet hij werkmans blijven

lijk de pastorij oproegen. Sus waschte en kleedde den overledene en, geholpen door den koster, trok hem de zwarte en treurige gewaden van de dood aan. Zij namen vier stoelen, op wier leunels, twee aan het hoofd en twee aan de voeten, zij twee breede planken schoven, overworpen van een ammelaken, en het lijk tusschen vier brandende kaarsen zachtjes neerlegden, eene witte peluw onder het hoofd.

En de goede Cathrien aan het weenen en steenen: Ach! wacht toch een beetje eer gij mij dat braaf gelaat met uwen witten sluier voor eeuwig gaat ontrukken; beschouw het nog eens goed, Heve Sus, dat eenvoudig, braaf en rechtzinnig gelaat; nooit heeft het gelogen of geveinsd, en ziet gij niet hoe de goede trouw nog in deze kille wezens-trekken uitstraalt?

Sus. — Dat ziet gij; een heilige man!

Cathrien. — Och arme! die lippen nu zoo bjeengegetrokken, hebben nooit een hard woord uitgesproken. Hij was zoo kiesch, zoo gulhartig, zoo minzaam in zijnen omgang.

Sus. — Hij is in den Hemel!

Cathrien. — Zie eens die handen met hunne lange magere witte vingers! Hij drukte zoo hartelijk de hand van alleman; niet een kind in de parochie of die handen hebben het gezegend of liefkozend op het hoofd geklopt, onder deze woorden: Kinderkens, weest braaf en bemint u onderen. En die voeten, die nacht en dag de zieken bezochten, moed en troost aanbrachten, waar hij binnen trad. Ellaas, nu versteyen, voor altijd versteyen!

Sus. — Een Engel op aarde!

Cathrien. — Een heilige in den Hemel; maar zie, zie eens, mij dunkt dat hij minzaam lacht: Heer Pastoor zaliger, viel zij voor het lijk op de knieën, uwe Cathrien zal u nooit of nooit in hare gebeden vergeten. Och, zeg ons toch, waar zijt gij nu? toe, zeg het ons. In den hemel, in den hemel! Ziet gij niet, Sus, dat zijne lippen rood worden en dat de oogen pimpelen; in den Hemel! in den Hemel! *er knikt* maar gedurig de goede sukkel. Zalig de weldadige priester, die van eene arme dienstmeid en

en zich tevreden stellen met zijn lot tot dat het Gods Voorzienigheid behage hetzelfde te verbeteren. Doch vele werklieden verstaan die taal niet; buiten den wil van God is er iets dat hun meer ter harte ligt, namelijk het dagloon.

De werklieden zijn eenparig om te klagen over hun werkloon. Het is volgens hen te gering. De meesters winnen te veel, de werklieden verdienen te weinig, gene leven in weelde, deze zijn in de ellende. Het arbeidsloon moet verhoogd worden.

Dat bij sommige patronen het werkvolk te weinig loon ontvangt, zal niemand betwisten, maar dit is zeker het geval niet bij allen. Want indien er patronen zijn zonder hart, zonder geweten, die hunne dienstboden aanzien als slaven, als werktuigen waaruit zij voor hun eigen zelve alle voordeel zoeken te trekken, er zijn ook patronen, die hen als kinderen, als leden van eene en dezelfde familie aanzien en alle mogelijke zorg voor hen dragen. Bij de eerste is het werkvolk ontvreeden, het klaagt met recht over zijne meesters, en gaat nog al licht over tot werkstakingen... Bij de andere intengendeel hoort men geene klachten, de werklieden zijn gelukkig, zij beminnen hunne meesters en spreken gaarne van hunne goedheid en vaderlijke zorgen.

(Wordt Voortgezet.)

Waar is de vader?

Zielroerend! zegt de *Réforme*. Inderdaad. Verleden Woensdag, rond elf ure, werd er een huwelijk op het Stadhuis te Brussel voltrokken. Nauwelijks was de verloofde uit het rijtuig gestapt of eene deftig gekleede Dame, met twee kleine kinderen aan de hand, werpt zich op haar, smijt ze tegen den grond en gaat met haar als eene wezenlijk furie te werk, derwijze dat de politie er heeft moeten tusschenkomen.

Middelwerij stond de bruidegom, oorzaak van al die ergernis, daar met loodkleurig gelaat dit tooneel te begapen.

Hare wraak volbracht, nam de verlatene met hare twee kindertjes een rijtuig en vertrok.

De Tram vroeg onlangs eene wet over het Vader-schap en zal in zijne menschlievende bedoeling volharderen.

Welk schouwspel!... Eene vrouw voor gansch haar leven onteerd, misplaatst; twee ongelukkige schapen ontvlucht door hem, die hun steun, troost en toeverlaat moest zijn; eene andere treedt in den echt met een man die zulke misdrijven pleegt, dergelijke onheilen berokkent: zal zij er niet immer aan denken, kan zij met hem ooit gelukkig wezen??

Aftruggelarij bij middel van photographie.

Bij het parket van Brussel is eene klacht ingekomen, naar aanleiding eener nieuwe soort van menschenstrooperij, waartegen wij vooral onze buitenbewoners waarschuwen, voor het geval de dieven zich daar zouden aanbieden.

Die heeren komen binnen met eenen album vol prachtig vervaardigde portretten en zeggen reizigers te zijn van het huis X. of Z., dat zulke schoone portretten maakt en aan eenen prijs buiten alle concurrentie.

Men schijft in, betaalt de helft van den overeengekomen prijs, een vierde op het oogenblik der pose en het laatste vierde bij de aflevering der portretten.

Daags nadien komt een andere persoon, de eigenlijke photograaf met zijn toestel, hij opereert, ofschoon het toestel geen enkel geprepareerd glas bevat, strijkt het

van een armen knapsak beweend wordt; de verhevenste lijkrede is er maar ijdeldheid tegen.

Het spijt ons hier een walglijk tooneel te moeten aanhalen; maar wij verkorten zooveel mogelijk.

Achterneven en nichtje van den overledene kwamen nog denzelfden dag overgestornd, en deden de zegels leggen. Ondertusschen was het hun gelukt eenige flesschen wijn uit den kelder te halen. Zij wilden oogenblikkelijk de oude Cathrien aan de deur werpen, wat echter niet gelukte. Sus liet hun zijne tanden zien. Maar zij hebben zich over hals en kop zooveel wijn ingesjaagd, dat zij smoorzaat onder de planken, waar het lijk op lag, aan het ronken vielen. Sus tot in de ziel verontwaardigd, schiet ze één voor één den vriezenden buiten in, te midden van den sneeuw. De koude ontuchtterde ze dadelijk en de eene kroop hier, en de andere kroop daar den hooistal op.

Na de begrafenis en de ontzegeling, las de vrederechter deze woorden Neefjes en nichtje voor: In den naam des Vaders, en des Zoons, en des Heiligen Geestes, dit is mijn testament of laatste wil:

Ik maak na mijne dood aan Franciscus Vanbergen, die mij met gevaar van zijn leven van de dood gered heeft, mijn huis in stad (n^r van het huis met aanduiding der straat, enz.), te gelijk met al mijne roerende goederen, en 5000 fr. om zich te stellen en de successierechten te betalen.

Ik maak na mijne dood eveneens aan mijne oude meid Cathrien, die mij in drie doodelijke ziekten heeft opgepast en veertig jaar eerlijk en zeer getrouw gediend heeft, eene jaarlijksche rente van twaalfhonderd franken, te trekken op de Spaarkas, voortkomende van de huren mijns huizen in de stad, en van de som van driehonderd franken, alle kosten afgerekend, die nog overschieten, sticht zij mij een jaargetij in de parochiekerk van Lulheide.

Sus wist niet meer waar zijn hoofd stond en deed maar niets dan mompelen: Dat kan niet zijn! dat kan niet zijn!

(Wordt voortgezet.)

derde kwart op en belooft eenen dag of drie met de proef te komen.

Maar, zooals men wel denken kan, ziet men noch proeven, noch portretten en de slimmerikken zijn met de centen weg.

Zij hebben het zelfs zóó ver gebracht, de gendarmes van eene brigade op deze manier beet te nemen. Nu, 't is te hopen dat de gendarmes ook hunne beurt zullen krijgen.

Pas op voor de katten.

De gezondheidskundigen beginnen zich sedert eeni-gen tijd bijzonder streng te houden ten opzichte van die lieve beesten, welke bij rijk en arm de gastvrijheid genieten.

Het Gesticht Pasteur rekent de katten onder de vreeselijkste voortzetters van razernij. De laatste aflevering van zijne *Annales* maakt melding van vijftien personen die in ééne maand door razende katten werden gebeten en aan de behandeling-Pasteur moesten onderworpen worden.

De Gezondheidscommissie van Londen herinnerde onlangs, dat de katten gemakkelijk de diphteritis krijgen, en deze ziekte mededeelen aan de kinderen die met hen spelen. Dezelfde Commissie haalt verscheidene gevallen aan van katten die de kropziekte eerst van kinderen opdeden en ze daarna aan andere kinderen overzetteren.

Het is dus van 't grootste belang alle mogelijke voorzorgen te nemen met deze zoo gemeenzame dieren, en de kinderen er niet te laten mee spelen, wanneer men er het minste teeken van ziekte aan bespeurt.

Stads- en Provincienieuws.

Normaalschool van Sint-Truiden (School van het Heilig Hart). — Het schooljaar wordt geopend Dinsdag, 26 September, om 8 ure, met eene geestelijke afzondering. De ouders welke voornemens zijn hunne zonen aan dit gesticht toe te vertrouwen, worden verzocht ze van den eersten dag naar school te zenden.

Sint-Josephskring. — Verleden Zondag hadden de leden eene aangename verrassing. Twee vrienden van den geestelijken Bestierder brachten er een bezoek. De Zeer Eerw. Kanunnik Tych, Missionaris van Manchester, en de Eerw. Heer Peeters, zoon van den Heer Depute Peeters, van Antwerpen.

Op verzoek van den geestelijken Bestierder onderhield de Z. E. H. Tych de leden van den Kring gedurende een half uur over den vooruitgang en bloei van onzen heiligen godsdienst in Engeland. Hij verhaalde hoe Engeland protestant geworden was; hoe streng er vroeger de godsdienst vervolgd werd, en hoe op heden de priesters vrij zijn het ware geloof te prediken.

Hij deed ook een aantrekkelijk en boeiend verhaal over de werkzaamheden in zijne missie: katholieke scholen, patronages, zondagsscholen; en het was iets heel nieuws door een werkmans uit den wijngaard zelf medegedeeld.

Na deze aangename voordracht droeg de Eerw. Heer Peeters het prachtig dichtstuk van Tollens, *De brand*, voor. Nooit hebben wij iets gehoord zoo schoon, natuurlijk en aandoenlijk. Al de toehoorders waren als in vervoering medegesleept door den kundigen voordrager. Iets volmaakter kan niet uitgedacht worden. Wij volgden de verschillende verwoesting van den brand, alsof wij er ooggetuigen van waren, en voelden tevens in ons diezelfde begeestering die door de kunst van den spreker zoo treffend werd weergegeven.

De geestelijke Bestierder bedankte dan zijne vrienden over hun bezoek in den Sint-Josephskring, en beloofde dat de werklieden zouden bijdragen, door een dagelijksch gebed, aan de bekeering van Engeland.

TE LAAT! GEEN PLAATS MEER...

Lezer van *De Tram*, als ik u vertrouweljk een goeden raad mag geven!

Ga niet op den laatsten moment: het is beter een kwartierken te vroeg komen, als dat gij daar twee uren moet op uw beenen staan, zonder een stukken stoel of bank.

Vol zal het zijn, zoo vol als het ooit geweest is. Ze pakken elkander het programma uit de hand, ze loopen zich de beenen af om eene kaart te hebben, en dat een heele week van te voren.

Ze spelen DE PAUSELIJKE ZOUAAF. Weet gij het nog, als zij dat stuk in den laatsten Paaschtijd speelden? Alle menschen hadden tranen in de oogen. Gij moest ook wel eene houten ziel hebben, om bij zulk een stuk niet te weenen. Daar zat zoo een oude grommelpot nevens mij, en die zei: *Kommedie is prul, maar zulk eene kommedie doet zoo goed als een sermoo.*

Het schijnt, dat er veel boerenmenschen gaan afkomen. Ze hebben zoo veel hooren spreken van de feesten der *Aloysianen*, en willen eens zien wat er van is.

Wie nog geene kaart heeft, kan er eene bekomen:

- 1° In het lokaal der Aloysianen, Beekstraat.
- 2° Bij M. Jos. Colin, Diestersche straat.
- 3° Bij M. Constant Entbrouckx, Thiensche straat, 12.
- 4° Bij M. Jos. Mercken, Oude-Statiestraat.

Zie hiernaast het veelbelovend programma.

PROGRAMMA.

1. *Openingstuk*, door het orkest der Aloysianen.
2. *De geneesheer tegen dank*, blijspel in twee bedrijven. (Naar Molière)
3. Tusschenpoos voor Orkest.
4. *De Pauselijke Zouaaf*, melodrama in twee bedrijven, door J. Demarteau.
5. Tusschenpoos voor orkest
6. Tweede bedrijf van het Drama.
7. *De gebroeders Kwik*, boertige grap in twee tafereelen.

Congoleesch geld. — Te Brussel zijn sedert eenige dagen stukken van één en van twee frank van den Congo in omloop. Zij dragen de beeltenis van Leopold II en worden hierdoor nog al gemakkelijk voor Belgische munt aanzien. Wij verwittigen onze lezers dat het Congoleesch geld niet wettig gangbaar is in België

Nieuwe postzegels. — Minister Vandenpeereboom heeft besloten bijzondere postzegels van 5, 10 en 25 centimen te doen vervaardigen voor de Expositie van Antwerpen. Deze postzegels zullen de wapenen der stad Antwerpen dragen met het opschrift *Exposition 1894*; zij zullen slechts geldig zijn van den dag der opening van de Tentoonstelling tot den 31 December 1894.

Wij vernemen met groote voldoening dat onze stadgenoot J. Bonaers, meester-schaliemaker, bijna hersteld is van den droevigen val dien wij onlangs mededeelden. Onze beste gelukwenschen aan hem, aan zijne echtgenooten en kinderen.

FALL-MHEER. — De kinkhoest maakt vele slachtoffers in deze omstreken. De geneesheeren schijnen geen middel te kunnen vinden om de kwaal te bestrijden.

JEUCK. — Het ongelukkig slachtoffer van den laffen aanval, welken onze lezers kennen, is verleden Maandag te Luik, in het hospitaal der Engelschen, gestorven. Zijne moeder, wier eenige zoon en steun hij was, is ontroostbaar en verkeert in de droevigste gesteltenis.

Priesterlijke benoemingen.

De Eerw. Heer Fraiteur, diaken van het Seminarie, te Luik, is professor benoemd aan 't College St-Quirin, te Hoei. — De Eerw. Heer H. Thirifays, aalmoezenier te Bois-l'Évêque (Luik), is professor benoemd aan de Normaalschool, te Verviers, in vervanging van den Eerw. Heer Fettweis, die zijn ontslag neemt. — De Eerw. Heer Dessart, prof. aan 't Seminarie van Sint-Truiden, is aalmoezenier benoemd te Bois-l'Évêque.

Zitting van den Gemeenteraad

(19 September 1893).

Tegenwoordig : de Heeren Vanvinckeroy, Burgemeester-Voorzitter; De Jongh en Vandenbove, Schepenen; Baron de Pitteurs Hiegaerts, Ridder de Menten de Horne, Debruyne, Knapen, Govaerts, Quintens en Vanden Berck, leden, en Otten, Secretaris.

1° Gemeenterekening van 1892. Verzonden tot nazicht naar de 1ste Commissie.

2° *Buurtwegen.* — *Nijverheidsbelastingen.* De belastingen aan de stad te betalen door den Heer Mellaerts, suikerfabrikant te Stayen, en door de Heeren Copis, Jadoul en C^o, suikerfabrikanten te Bernissem, voor buitengewone schade toegebracht aan de buurtwegen door het vervoer der beetwortelen gedurende het seizoen 1892-1893, worden bepaald vastgesteld op fr. 399,29 en fr. 304,79.

3° *Aanvraag van M. B. Cartuyvels*, strekkende om een gedeelte van den buurtweg n° 71, te Sint-Pieter, aan de stad af te koopen.

Deze vraag wordt verworpen, daar de Raad niet wil toelaten de wegen te versmallen.

4° *Bureel van Weldadigheid.* — *Verkoop van een onroerend goed.*

De Raad stemt een gunstig advies op eene beraadslaging waardoor gezegd Bureel de bemachtiging vraagt om eene weide, gelegen te Halle-Boyenhoven, aan den Heer Cajot-Rigo, van Velm, te verkoopen.

5° *Overstromingen.* — *Behoedmiddelen.* Verzonden tot eene nadere zitting.

6° *Aanvraag van den Heer Eraerts*, strekkende tot het bekomen eener schadeloosstelling voor den dienst van het keuren der varkens, te rekenen van 15 Maart 1893.

De Raad weigert aan den Heer Eraerts hiervoor eene schadeloosstelling toe te staan.

7. *Nationale Maatschappij der Buurtspoorwegen.* — *Ontwerp van aankoop van een gedeelte gemeentegrond.*

Er wordt beslist aan voornoemde Maatschappij een stuk grond te verkoopen tegen den weg genaamd *Spaansche burg*, ten einde dezelve toe te laten eenen vergaarbak te plaatsen nevens de *Cicindria*, waarvan het water gebruikt zal worden om de stoomketels te vullen van den Buurtspoorweg van Sint-Truiden naar Oreye.

8° *Stadscollege.* — *Onderwijzend personeel.* — *Benoe-ning.*

Wordt benoemd als professor der 4° Latijnsche klas de E. H. H. Piette, leeraar in het Sint-Lodewijkscollege te Borgworm, in vervanging van den E. H. Loos, ontslaggever.

9° *Schoone Kunsten.* — *Aanvraag van toelage.* Verzonden tot de zitting, waarin de bespreking plaats heeft der begrooting van 1894.

10° *Mededeeling van twee brieven van M. G. Baltus*, be-

trekkelijk onder anderen de verbetering van den weg langs zijn goed, aan de statie, gelegen.

Aangaande den 1sten brief beslist de Raad dat het leggen der paveien zal geschieden op kosten der stad, maar dat M. Baltus de levering moet doen dezer steenen, alsmede van den zavel noodig tot de verbetering van dien weg.

De tweede brief, waardoor men vermeerdering van verlichting vraagt aan het statieplein, wordt tot eene nadere zitting verschoven.

11° *Beraadslagen over een voorstel van opbouw van een nieuw slachthuis.*

Dit voorstel zal in de volgende zitting ter stemming gelegd worden. — Intusschen tijd wordt M. Serrure, stadsbouwmeester gelast met het opmaken van verslag en bestek over de verbeteringswerken, welke volgens de vereischte gezondheidsregelen aan het slachthuis zouden moeten uitgevoerd worden.

12° *Stadscollege.* — *Begrooting voor 1894.* Goedgekeurd.

13° *Stadsmiddelbare school.* — *Begrooting voor 1894.* Insgelijks goedgekeurd.

14° *Kerkfabrieken.* — *Rekeningen voor 1892.*

15° *Kerkfabrieken.* — *Begrootingen voor 1894.*

Verzonden tot nazicht naar de 1ste Commissie.

16° *Kerk van Sint-Pieter.* — *Ontwerp van verkoop van een onroerend goed.*

De Raad geeft een gunstig advies op de beraadslaging van den Fabriekraad der Kerk van Sint-Pieter, behelzende aanvraag tot bemachtiging om eenen hof aan gemelde kerk toebehoorende en gelegen aan de Naamsche poort, openbaarlijk te mogen te koop stellen.

BINNENLAND.

BRUSSEL, 20 Sept. — Zaterdag kwam een geargeree brief, uit Holland verzonden en voor Temsche bestemd, in het postbureau te Brussel aan. De brief, die 1425 gulden bevatte, was Zondag morgen verdwenen.

— Daar er telkens bij de oproeping van militieklussen moeielijkheden ontstaan met spoorwegbedienden, die noch van hunnen dienst kunnen gemist worden, noch van hun korps afwezig mogen blijven, zullen er voortaan tusschen de Ministeries van Oorlog en Spoorwegen schikkingen genomen worden, om alle moeielijkheden te vermijden.

— De politie zoekt eene vrouw op, welke over eenige dagen hare vijf kinderen te Brussel verlaten heeft, om zekeren J. te volgen. Het oudste der kinderen is 15 en het jongste 2 jaren oud. De omtrent moeder heeft nog kortelings te Antwerpen in de Prekerstraat gewoond.

— Volgens de *Réforme* blijft de cholera voortdurend slachtoffers te St-Jans-Molenbeek maken. Al de slachtoffers schijnen kanaalwater gedronken te hebben. De burgemeester van Brussel heeft eene waarschuwing afgekondigd, waarin voor het water der vaarten gewaarschuwd wordt.

— Volgens eene depeche aan de *Daily News* gezonden, zou men in Europa de aankomst verwachten van eene groep bedriegers en vervalschers, die een nieuw middel hebben uitgevonden om de Banken te bedriegen, en nummers van titels te vervalschen. 't Is altijd goed, gewaarschuwd te zijn.

LEUVEN, 20 Sept. — Men meldt aan den *Courrier de Bruxelles*, dat een notaris uit den omtrek, die goed gekend is om zijne liberale denkwijze en zijne betrekkingen met de loge, Dinsdag in het kabinet van den onderzoek-rechter werd geroepen, van waar hij, na een lang onderhoud met dezen magistraat, naar de gevangenis werd gebracht. Wilt hier sprake is van bedriegelijke ontvreemdingen, heeft de zaak ontzaglijk veel opschudding gemaakt.

GENT, 20 Sept. — De schadeloosstelling vergund tijdens de werkstaking der maand April aan de politie en aan de pompiers, en de uitgaven voor de burgerwacht, het logeren der troepen, die het garnizoen zijn komen versterken, de schade aan de rioolroosters toegebracht, enz., belopen tot de som van 10,752 fr., waarvoor het College, in zitting van Dinsdag, een krediet aan den Raad heeft gevraagd.

CHARLEROI, 21 Sept. — Een nieuw slachtoffer is Woensdag te Dampremy aan cholera-vormige ziekte bezweken. De oorzaak der ziekte wordt toegeschreven aan het slechte water. Het wordt hevig gecritiseerd dat de Gemeenteraad het oprichten der voor toelaat in de onmiddellijke nabijheid der besmette streek.

Moord te Ougrée. — Sinds lang ontstond er een onverzoenlijke haat tusschen de families Cornet en Bosly, heden woonachtig te Ougrée, omdat de weduwe Cornet uit hare woning gezet was, die aan de Bosly's toebehoorde.

Sinds dien konden de leden der beide families elkander niet meer ontmoeten op de straat of in eene herberg, of ze scholden elkaar uit, en vochten, zoodat dikwijls de politie er een einde moest aan stellen.

In den nacht van Zondag tot Maandag werden de ruiten der woning van Bosly met steenen uitgeworpen. De zoon Bosly greep een revolver, liep er mede op straat en schoot in eene groep personen, die op eenigen afstand stonden.

Een hunner viel, terwijl de anderen de vlucht namen. De persoon welke getroffen werd was de zoon Cornet! Een bal was hem dwars door het hoofd gegaan.

De dood was oogenblikkelijk.

De moordenaar liet zich door de politie aanhouden zonder den minsten tegenstand.

Het parket is ter plaatse gekomen en heeft de lijk-schouwing bevolen.

Ziedaar tot welke droevige gevolgen de haat leiden kan.

— Men meldt uit Heldergerm :

Wonderlijk. — Den 2 September 1874, stierf te Heldergerm, een gehucht van 1000 inwoners, gelegen tusschen Ninove en Sottegem, op 2 mijlen van Aalst, een waardige priester, de E. Heer Jan-Baptist Maeyer, die gedurende 44 jaar pastoor was dezer parochie.

Zijn leven was dat van eenen heilige, vol zelfopoffering.

De inwoners verhalen van hem treffende voorbeelden van liefdadigheid.

Men begraaft den Eerw. Heer Maeyer op het kerkhof der gemeente.

Eenige dagen geleden stierf een gemeenteraadslid van Heldergerm. Men moest een graf delven op de plaats zelve, waar de oude pastoor rustte.

De grafmaker zette zich aan het werk. Op eenen meter diepte gekomen, stiet zijne schup op iets hard.

Voortwerkende, deed hij het scheel van eene nog ongeschonden kist open vliegen.

In de kist lag het goed bewaarde en hard geworden lijk van den Eerw. Heer Maeyer.

Onmiddellijk werd het nieuws in de streek verspreid. Sinds Zondag is het te Heldergerm eene ware be-ganen.

Men schat dat meer dan 10,000 personen voorbij het graf gedefileerd hebben.

Het lijk is hard als perkament.

De grond, waar de kist is begraven over 19 jaar, is zeer kleiachtig.

Hetgeen zonderling mag genoemd worden, is dat al de lijken, die daar naast rusten, geheel verteerd zijn.

Alleen het lijk van den Eerw. Heer Maeyer is ongeschonden.

De mannen der wetenschap kunnen tot hiertoe dit raadsel niet oplossen.

Al deze bijzonderheden en nog meer andere, welke wij hier niet aanhalen, geven, gelijk men denken kan, stof tot duizend veronderstellingen en maken overal n 't ronde diepen indruk.

FRANKRIJK.

BROEDERLIJKHEID.

Basly heeft de Belgische mijnwerkers wel aangespoord om gemeene zaak te maken met de Fransche werk-stakers, en op het mijnwerkerscongres te Lens hebben een paar Belgische gemachtigden daarmee volkomen ingestemd. Maar ziehiet wat er nu weer « broederlijks » is voorgevallen te Lens :

Daár hebben een 80tal Fransche werkstakers gema-nifesteerd voor het huis van eenen Belgischen herber-gier, die een 10tal Belgen geherbergd had. « Weg met de Belgen! » werd er geschreeuwd, en door eene venster-ruit in de herberg werd een steen geworpen, die neerviel op eene wieg, waarin een kind lag, dat gelukkiglijks slechts weinig gedeerd is.

GROOTE BRAND.

Een vreeselijke brand legde in het dorp Fougnerolles, nabij Rijsel, 49 gebouwen in asch. De oorzaak moet te wijten zijn aan de onvoorzichtigheid van een 7jarig kind.

Terwijl de bewoners van het naburig Quillebœuf hunne geburen te hulp snelden, en zij de spuit te dien einde hadden meegenomen, brak ook daar brand uit met het gevolg, dat hier 7 gebouwen en de kerk af-brandden. Persoonlijke ongelukken zijn op geen van beide plaatsen te betreuren : een aantal gezinnen zijn zonder dak.

Burgerlijke stand der stad St-Truiden

Aangiften van den 16 tot den 22 September.

GEBORTEN

Mannelijk : 1. — Vrouwelijk : 1.

HUWELIJKEN

Mellemans, Hubertus, met Vanbrabant, Hubertina.

OVERLIJDENS

Lenaerts, Sebastianus, oud 61 jaren, wed. van Belet, Elisabeth, echtg. van Belet, Josephina.

Kinderen onder de 7 jaren, 1.

MARKTPRIJZEN.

St-TRUIDEN, 23 Sept. — Tarwe de 100 kilo's 13,50 fr. Koren de 100 kil. 12,50. Haver de 100 kil. 15,00 fr. Garst de 100 kil. 17,00 fr. Aardappelen de 100 kil. 5,50 fr. Boter de kilo 2,80 fr.

